

3. Volnočasové aktivity

Pro sociální vzestup lidí žijících v prostředí sociálního vyloučení má smysl nabídnout jim smysluplné využití jejich volného času. To platí zejména pro děti a mládež jako alternativu k bezcílnému utloukání času na ulici s rizikem patologického a protiprávního jednání. Mezi volnočasové aktivity patří nejrůznější zájmové a vzdělávací kroužky, komunitní a nízkoprahová centra, kluby, sportovní aktivity a soutěže atd.

Obec může tyto aktivity buď finančně podporovat (když realizátorem je např. nezisková organizace), **nebo sama realizovat**.

Příklad: Klub Děštník (Plzeň)

Realizátorem je plzeňská organizace Tady a teď, o.p.s. „Klub Deštník je realizován v sociálně vyloučené lokalitě Jateční/Duchcovská ve spolupráci s Městskou policií Plzeň od roku 2005. Jedná se o volnočasovou aktivitu, konanou několikrát týdně pro různé věkové skupiny dětí. Hlavním cílem této aktivity je umožnit předškolním a školou povinným dětem umožnit smysluplně trávit volný čas – předškolní děti připravit na nástup na základní školu a u starších dětí rozvíjet jejich sociální a komunikační dovednosti potřebné pro orientaci ve společnosti.

Klub Deštník vedou vždy nejméně dvě dobrovolnice a trvá kolem 2 hodiny. Kvůli rozdílnému věku docházejících dětí je potřeba děti zabavit různými typy her. S předškoláky se klade důraz na hry pro rozvoj schopností, které budou potřebovat při nástupu do první třídy (rozvoj jemné motoriky – pomocí stavebnic, skládaček z papíru aj., dále zacházení s nůžkami, lepidlem, vodovými barvami, poznávání barev, hry se slovy – např. slova začínající na určité písmeno, poslušání a následná interpretace textů, hry na procvičení paměti).

Pro starší děti jsou pořádány různé kolektivní hry pro rozvoj sociálních dovedností (např. pantomimické předvádění různých povolání, různé pohybové hry, ...), dále složitější hry se slovy a na procvičení paměti, psaní kratších textů.

Ve školním roce 2006/2007 navštívilo Klub Deštník alespoň jednou celkem 31 dětí z lokality. Pravidelná účast dětí v Klubu se pohybuje okolo 8-15 dětí, ve věku od 3 do 13 let.

Partneři: Městská policie Plzeň, Pedagogická fakulta ZČU v Plzni. ⁶⁸

Příklad: Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Drom (realizátor Drom, příspěvková organizace městské části Brno-sever)⁶⁹

Posláním nízkoprahového zařízení pro děti a mládež je poskytovat odbornou pomoc dětem a mládeži z Brna, jež se ocitly v obtížné životní situaci nebo jsou ohroženy sociálním vyloučením, a to prostřednictvím nabídky sociálních služeb, vzdělávacích a volnočasových aktivit. Strategickým cílem zařízení je dlouhodobě poskytovat kvalitní a odborné sociální služby cílové skupině.

Hlavním dlouhodobým cílem je nabízet takové služby, které vycházejí z konkrétních potřeb klientů. Okruhem osob, jimž je sociální služba určena, jsou děti a mládež ve věku 6–18 let, které se nacházejí v obtížné životní situaci nebo pocházejí ze sociálně znevýhodněného prostředí, a jsou tak ve větší míře ohroženy sociálně patologickými a jinými nežádoucími jevy, např.: nepříznivá sociální situace (dětí dlouhodobě nezaměstnaných rodičů, rodiny ohrožené lichvou, vystěhováním z bytu, děti z nestabilních rodin apod.); problémy ve škole (prospěchové problémy, zameškané hodiny, záškoláctví, agresivní chování apod.); problémy

⁶⁸ www.tadyated.org

⁶⁹ www.drom.cz

s vrstevníky (hádky, šikana, strach z přijetí vrstevnickou skupinou apod.); nepříznivá rodinná situace (nepříznivá socioekonomická situace rodiny, chybějící rodič, nefunkční rodiny apod.); omezená možnost aktivního trávení volného času (nedostatek informací o možnostech trávení volného času, nedostatek finančních prostředků k realizaci určitých volnočasových aktivit, omezená nabídka v lokalitě apod.); útoky z domova; experimenty s návykovými látkami; předčasná sexuální aktivita; diskriminace apod.

Zařízení nabízí sociální služby zaměřené převážně na pomoc v obtížných situacích: kontaktní práce, informační servis, poradenství, případová práce, situační intervence, pomoc v krizi, zprostředkování dalších služeb, kontakt s institucemi ve prospěch klienta; aktivizační činnost: rozvíjení schopností a praktických dovedností prostřednictvím volnočasových, kulturních a sportovních aktivit v následujících dílnách a kroužcích: výtvarná, keramická a fotografická dílna; počítačový, hudební, a taneční kroužek; fotbalový klub pro hráče od 6 do 15 let; preventivní programy (promítání filmů, besedy) na téma sexualita, šikana, drogy, záškoláctví, kriminalita, apod.; vzdělávací a motivační programy – doučování a výukové programy.

Všechny služby jsou poskytovány zdarma, děti mohou navštěvovat zařízení anonymně. Pravidelná docházka do zařízení není podmínkou užívání služby. Děti mají dále možnost přicházet s vlastními nápady a ovlivňovat tak program zařízení. Zařízení má detailně propracované zásady svého fungování a práce s klienty.

Volnočasové aktivity lze samozřejmě pořádat i pro **dospělé**. V komplexním programu sociální integrace sdružení Český západ⁷⁰, o.s. se najdou nejrůznější aktivity ve „Tvořivých dílnách“ (např. ruční výroba šperků, malování na sklo a keramiku, kurz pečení chleba, patchwork atd.), řada sportovních aktivit (fotbal, posilovna, aerobik, stolní tenis) i kulturní podniky (návštěvy kina a koncertů).

⁷⁰ www.cesky-zapad.cz